

Ημερίδες Ενδυμασιολογίας - Πρακτικά

1η Ημερίδα / 16 Δεκεμβρίου 2006

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΝΔΥΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑΣ

Συντονισμός-Επιμέλεια έκδοσης: **Ξένια Πολίτου**

Επιμέλεια κειμένων: **Αγγελική Κόκκου**

Σχεδιασμός εξωφύλλου: **Μαρίζα Νικολοπούλου**

Σχεδιασμός εντύπου: **Ανδριάνα Μοτάκη**

ISSN: 2732-6969

ISBN: 978-618-85187-0-4

© 2020, Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας

Περιεχόμενα

Ξένια Πολίτου

Πρόλογος.....5

Σοφία Παντουβάκη

Προσεγγίζοντας τις μοδίστρες του θεάτρου 7

Ιωάννης Χατζάκης

Στα όρια του πολυτελούς και του ιερού –

Το φαινόμενο της μεταποίησης κοσμικών ενδυμάτων σε άμφια..... 11

Ελένη Βλαχοπούλου-Καραμπίνα

Η εξελικτική πορεία και η καθιέρωση της βυζαντινής

εκκλησιαστικής χρυσοκεντητικής (4ος-15ος αι.).....23

Κυριακή Λέντζη - Μυρσίνη Πήχου

Η συλλογή χάρτινων φορεμάτων της ΑΤΟΠΟΣ ενσ –

Ένα μη υφάνσιμο υλικό στη μόδα της δεκαετίας του '60.....31

Χρήστος Μπρούφας

Η παρουσία της παραδοσιακής ενδυμασίας στη Θεσσαλονίκη

των αρχών του 20ού αιώνα 39

Μαρία Αχ. Αναγνωστοπούλου

Η βράκα, πιστή σύντροφος της Λεσβίδας αγρότισσας.....51

Πρόλογος

Η Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας ιδρύθηκε το 2003 με στόχο να συγκεντρώσει στους κόλπους της όλους όσοι ασχολούνται με το ένδυμα σήμερα στην Ελλάδα, διευρύνοντας τους τομείς της έρευνάς της προς όλες τις δυνατές κατευθύνσεις: ελληνικές τοπικές φορεσιές, μόδα και σύγχρονη δημιουργία, ιστορικό ένδυμα και θεατρικό κοστούμι. Σκοπός της Εταιρείας είναι η έρευνα, η συγκέντρωση στοιχείων, η επεξεργασία των πληροφοριών και η μελέτη τους και, τέλος, η δημοσιοποίηση των πορισμάτων της έρευνας μέσα από διαλέξεις, εκθέσεις και εκδόσεις.

Για την επίτευξη των ερευνητικών στόχων, το καταστατικό της Εταιρείας προβλέπει τη σύσταση ομάδων εργασίας. Το 2005 συγκροτούνται οι δύο πρώτες ομάδες εργασίας. Αντικείμενο της πρώτης ήταν η καταγραφή και αποτίμηση του έργου που επιτέλεσαν οι μοδίστρες στους ελληνικούς οίκους μόδας ως φορείς μιας ζωτικής διαδικασίας για τη μελέτη του ενδύματος, και της δεύτερης η καταγραφή των αμφίων του Αγίου Όρους, που είχε ήδη ξεκινήσει στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ιδρύματος.

Έναν χρόνο αργότερα, η Ελληνική Εταιρεία Ενδυμασιολογίας καθιερώνει έναν νέο θεσμό: τη διοργάνωση ημερίδων ενδυμασιολογίας, στις οποίες τα μέλη θα παρουσιάζουν τα πορίσματα των ερευνών τους, είτε πρόκειται για εργασία που παράγεται στο πλαίσιο των ομάδων εργασίας, είτε όχι. Στην ουσία, οι ημερίδες δίνουν στα μέλη την ευκαιρία να επικοινωνούν μεταξύ τους και να ενημερώνουν τους συναδέλφους τους για την πορεία των μελετών τους και τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα.

Η 1η Ημερίδα διοργανώθηκε τον Δεκέμβριο του 2016 και χωριζόταν σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εντάχθηκαν οι εισηγήσεις που αναφέρονταν στο αντικείμενο των ομάδων εργασίας, δηλαδή τη μοδιστρική και τα άμφια. Στη δεύτερη, γενικότερου ενδιαφέροντος, ενότητα παρουσιάστηκαν θέματα που αφορούσαν τις τοπικές φορεσιές και τη μόδα.

Η αρχική σκέψη για τη διοργάνωση των ημερίδων δεν περιελάμβανε την έκδοση πρακτικών. Το επίπεδο όμως των εισηγήσεων, τόσο της 1ης Ημερίδας όσο και των ημερίδων που ακολούθησαν, οδήγησαν το Δ.Σ. της Εταιρείας στην απόφαση να προχωρήσει στην έκδοσή τους. Η απόφαση για μια έντυπη έκδοση, απόφαση που συνέπεσε με την αρχή της οικονομικής κρίσης, δεν μπόρεσε να υλοποιηθεί. Μετά από αρκετές συζητήσεις πάρθηκε τελικά η απόφαση για την ηλεκτρονική έκδοση των πρακτικών που παρουσιάζεται εδώ. Ο χρόνος που μεσολάβησε από την παρουσίαση των εισηγήσεων έως την έκδοσή τους είχε αναπόφευκτα ως αποτέλεσμα η έκδοση να έχει κάποια κενά. Για την ιστορία μνημονεύουμε τις δύο εισηγή-

6 | σεις που παρουσιάστηκαν στην 1η Ημερίδα Ενδυμασιολογίας και δεν περιλαμβάνονται στην παρούσα έκδοση:

Νάντια Μαχά-Μπιζούμη: «“Για να γίνεις μοδίστρα, πρέπει να έχεις τον καθρέφτη με το μέρος σου. Αυτός είναι ο αλάθητος κριτής σου”. Η μοδίστρα του Εργαστηρίου του Λυκείου των Ελληνίδων αφηγείται».

Νέλλη Μελίδου-Κεφαλά: «“Γκούκου” και “γκότσα” στη Νέα Βύσσα Έβρου. Στιγμιότυπα από την έρευνα για την παραδοσιακή ενδυμασία», παρουσίαση η οποία ήταν στην ουσία προβολή βίντεο συνοδευόμενη από τα σχόλια της εισηγήτριας.

Τέλος, το μικρό σε μέγεθος κείμενο της Σοφίας Παντουβάκη οφείλεται στο γεγονός ότι δεν επρόκειτο για πλήρη εισήγηση, αλλά για σύντομη παρέμβαση στην ημερίδα και ως τέτοια αποφάσισε η συγγραφέας να τη συμπεριλάβει στην έκδοση των πρακτικών.

Ξένια Πολίτου